

Denetim Uygulamalarının Mesleki ve Etik İlkelere Uygunluğunun İncelenmesi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Serkan DEMİR¹, Mustafa KALE²

1 Dr., MEB, serkandemirgazi@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0478-1831.

2 Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fak., Temel Eğitim Böl., mkale@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3727-1475.

Gönderilme Tarihi: 14.06.2022 Kabul Tarihi: 10.01.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1130950

Öz

Bu araştırmanın genel amacı öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre denetim uygulamalarının mesleki ve etik ilkelere uygunluğunun incelenmesidir. Araştırma tarama modellerinden durum çalışması (örnek olay tarama modeli) ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada çalışma grubu, Ankara-Çubuk ilçesinde bulunan resmî okullarda görevli ve araştırmaya gönüllü katılan 18 yönetici ve 48 öğretmen olmak üzere 66 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Görüşme sorularına verilen cevaplardan tema ve kodlar oluşturulmuş, frekans dağılımları belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğunun görüşüne göre; denetim görevlilerinin “tarafsızlık ve nesnellik, eşitlik, dürüstlük, gizlilik, yetkinlik ve mesleki özen” ilkelerine uygun hareket ettiği tespit edilmiştir. Fakat “çıkar çatışmasından kaçınma, nezaket ve saygı” ilkelerine uygun davranışlar sergilemediği bulunmuştur. Denetim görevlilerinin özellikle onur kırıcı, küçük düşürücü, baskıcı, hakaret ve tehdit edici tavırlarda bulunmamaları, etkili rehberlik hizmetlerine katkı sunacaktır. Ayrıca denetim görevlilerine “etkili iletişim” konusunda eğitimler verilebilir. Denetim görevlilerinin etik dışı davranışlarda bulunmalarını engellemek amacıyla “Denetim Görevlilerinin Uyacakları Mesleki Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik” kapsamında daha hassas davranmaları ve ilgi yönetmelik maddelerini göz önünde bulundurarak denetim sürecini gerçekleştirmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: denetim, mesleki etik, okul yönetimi, denetmen, yönetici, öğretmen

Examining the Compliance of Supervision Practices with Professional and Ethical Principles

Abstract

The purpose of this research is to examine the compliance of supervision practices with professional and ethical principles according to the opinions of teachers and school administrators. The research was carried out with a case study (case study model), which is one of the survey models. The study group in the research consists of 66 people including 18 administrators and 48 teachers, who are working in public schools in Ankara-Çubuk district and voluntarily participated in the research. In the study, data were collected with a semi-structured interview form developed by the researchers. The collected data were analyzed by content analysis method. Themes and codes were created from the answers given to the interview questions, and their frequency distributions were determined. As a result of the research, according to the opinion of the majority of administrators and teachers; it was determined that the supervisors acted in accordance with the principles of “impartiality and objectivity, equality, honesty, confidentiality, competence and professional care”. However, it was found that they did not behave in accordance with the principles of “avoiding conflict of interest, courtesy and respect”. The fact that supervisors do not engage in derogatory, humiliating, oppressive, insulting and threatening attitudes will contribute to effective guidance services. In addition, training on “effective communication” can be given to supervisors. In order to prevent the supervisors from exhibiting unethical attitudes, it is recommended that they act more sensitively within the scope of the “Regulation on the Principles of Professional Ethical Behavior to be Followed by Audit Officers” and carry out the supervision process by taking into account the relevant regulations.

Keywords: *supervision, professional ethics, school management, inspector, administrator, teacher*

Giriş

Her toplum, sahip olduğu kültürel değerleri, gelenekleri, normları yazılı olan ya da olmayan tüm tarihsel mirasını yeni nesillere aktararak yaşatılmasını sağlamak ister. Toplumlar bu aktarımı, kendi haline bırakarak gelişigüzel yapılmasını bekleyemez. Bu aktarımın ve çocukların tüm değişimlere karşı hazırlıklı olabilmesi için sistematik, planlı ve örgütlü olarak yapılması önemlidir. Bu amaçla eğitim sistemleri oluşturulmaktadır. Eğitim sistemleri 21. Yüzyıl becerilerini çocuklara kazandıracak şekilde organize edilmelidir. Hem teknolojik hem de sosyal hayatta yaşanan hızlı değişimlere gerekli ve etkili reaksiyon verecek kapasitede inşa edilmeleri gerekmektedir. Eğitim

sistemi birçok alt ve üst sistemden oluşmaktadır. Her alt sistem kendi amaçları doğrultusunda eğitim sistemine katkı sunmaktadır. Denetim sistemi de eğitim sisteminin alt sistemi olarak görev yapmaktadır.

Örgütler belli amaçlar için kurulur ve bu amaçlara hizmet ettiği oranda hayatta kalırlar. Denetim, eğitim ve öğretim faaliyetlerini etkileyen tüm öğelerin birlikte ele alınarak, amaçlara uygunluğu açısından izlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması sürecidir (MEB, 2014). Eğitim örgütlerinin amaçlarına ulaşip ulaşamadıkları, sapmalar olup olmadığı ancak düzenli olarak yapılacak denetimlerle anlaşılabilir. Denetim sistemi, örgütün girdi, işleme ve çıktı süreçleri hakkında toplanan bilgiler aracılığıyla örgütün amaçlarını gerçekleştirmesine ve kendini geliştirmesine katkı sunan bir sistem olarak değerlendirilebilir (Eyi, 2006). Bu amaçlara ulaşma noktasında eğitim kurumlarının planlı ve programlı olarak kontrol edilip değerlendirilmesi gerekmektedir (Aydın, 2011; Memişoğlu ve Tabak, 2021). Bu bağlamda eğitim denetimi, eğitim çıktılarının nicelik ve nitelik yönünden geliştirilmesini sağlamak ve eğitim- öğretim amaçlarına ne denli ulaşip ulaşmadığının kontrol edilmesi şeklinde yorumlanabilir (Göl, 2021).

Eğitim sistemi içinde okullar da belli amaçları gerçekleştirmeye çalışır. Denetim sistemi, okulların amaçlarına uygun olarak öğrencilerin olumlu yönlerini desteklemek, eksik yönlerini tamamlayarak öğrencilere yol gösterme görevini de yerine getirmektedir. Bu durum denetim faaliyetlerinin, öğrencilerin başarılarına olumlu katkı sağlaması (Aydın, 2016; Göl, 2021) açısından da oldukça önemlidir.

Eğitim sistemi içindeki en önemli paydaşlardan biri de öğretmendir. Eğitim denetiminin en önemli amaçlarından biri de öğretmenlere uygun geri bildirimler vererek öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemektir. Bu geri bildirim öğretmenlerin mesleki gelişimlerine odaklanmalı (Greene, 1992; Kel ve Akın, 2021; Marshall, 2005; Paris ve Gespass, 2001; Taşdan, 2008) ve bu yolla eğitimin kalitesini yükseltmelidir. Bu bağlamda eğitim denetimi, sistemin sorgulanmasından öte eğitim sisteminin devamının sağlanması şeklinde görülebilir. Bu açıdan bakıldığında özellikle öğretimin denetimi ve geliştirilmesi eğitim sisteminin amaçlarına ulaşmasında en önemli unsurlardan birisidir (Aydın, 2013).

Her sistemde olduğu gibi denetim sistemi de bilimsel gelişmelerden etkilenmektedir. Bu değişimlere uyum sağlanabilmesi için eğitim kurumlarında görevli yöneticilerin, öğretmenlerin ve deneticilerin bu sürece önemli katkılar sunması (Erdem ve Eroğlu, 2012) beklenmektedir. Özellikle okulların gelişimi için liderlik, hem okulun işleyişine doğrudan ya da dolaylı müdahalede bulunmayan müfettişler (Ehren ve Vischer, 2006; Akt. Kayıkçı, Özdemir ve Özyıldırım, 2018) hem de okul yöneticilerinden beklenmektedir.

Eğitim denetimi sisteminde bu değişimlere uyum sağlama noktasında 2010 yılından sonra Türkiye’de geçmiş yıllara göre oldukça hızlı bir dönüşüm süreci yaşanmaya başlamıştır. 5984 sayılı kanun uyarınca illerde görev yapan müfettişlerin unvanları ilköğretim müfettişinden eğitim müfettişine dönüşmüş, lise ve dengi okullar da görev alanlarına (Gönülaçar, 2018) dahil edilmiştir. 25.08.2011 tarihli ve 652 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” uyarınca 24.05.2014 tarih ve 29009 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği” çıkarılmıştır. Yönetmelikle merkezde Rehberlik ve Denetim Başkanlığı, illerde maarif müfettişleri başkanlıkları oluşturulmuştur. İllerde bulunan kurumların rehberlik, denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmalarının Maarif Müfettişleri Başkanlıklarınca yürütüleceği belirtilmiştir (Kel ve Akın, 2021). Yapılan bu değişimlerle “ders denetimi” yetkisinin, kuramsal boyutta olmasa bile uygulama boyutunda maarif müfettişlerinden alınıp okul müdürlerine devredilmesi öngörülmüştür. Sonuç olarak bu değişimlerle teftiş olgusu yerine rehberlik ağırlıklı bir süreç öngörülmüştür (Çetin, 2020).

2016 yılında “Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı Yönetmeliği” ve “Maarif Müfettişlikleri Başkanlıkları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile bazı değişiklikler yapılmıştır (Resmî Gazete, 2016a). Yine 2016 yılında “Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ve “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” yayımlanmıştır (Resmî Gazete, 2016b). Bu kanun ile merkez teşkilatındaki Rehberlik ve Denetim Başkanlığı yerini tekrar Teftiş Kurulu Başkanlığına bırakmıştır. Kanun kapsamında, merkez teşkilatta bulunan müfettişler aracılığı ile Türkiye genelinde denetim ve teftiş hizmeti verilmesi öngörülmüştür (MEB, 2016). 2017 yılında yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği” ile etkili, ekonomik ve verimli bir teftiş yürütülebilmesi için Başkanlıkça yıllık çalışma programı hazırlanarak, Bakan onayı ile uygulamaya konulmuştur (Resmî Gazete, 2017).

2018 yılına gelindiğinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi kapsamında birtakım mevzuat değişiklikleri yapılmış ve 2014’teki düzenlemeler ile kaldırılan iş başında yetiştirme görevi tekrar mevzuata girmiştir (Resmî Gazete, 2018). Son olarak 01.03.2022 tarih ve 31765 sayılı Resmî Gazetede, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği güncellenerek yayınlanmıştır (MEB, 2022). Yayımlanan yeni yönetmelik ile birlikte illerde Eğitim Müfettişleri Başkanlığı kurulması ve rehberlik, denetleme, izleme ve değerlendirme görevlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir (MEB, 2022).

Her mesleğin icrasında uyulması gereken bazı etik kurallar mevcuttur. Meslekler, toplumun kendilerinden beklediği standartları oluşturmak ve itibarlarını korumak amacıyla birçok etik ilke ve kurallar belirlemektedir. Profesyonel meslekleri diğer mesleklerden ayıran en önemli özelliklerden biri belirlenen etik ilkelere sıkı sıkıya bağlı hareket etmeleridir (Cirhinlioğlu, 1996).

Her meslekte olduğu gibi eğitim denetiminde de eğitim-öğretim faaliyetlerinin uygun standartta olmasını sağlamak, istenmeyen davranış ve uygulamaları ortadan kaldırmak ve mesleğin doğru şekilde yerine getirilmesini sağlamak için uyulması gereken bazı etik ilkelerin olması zorunludur (Toprakçı, Çakırer, Bilbay, Bağcivan ve Bayraktutan, 2010). Bir mesleğin topluma karşı hesap verebilir ve şeffaf olduğunun en açık kanıtı yazılı etik ilkelerinin olmasıdır. Mesleki etik ilkeler, o mesleği icra eden kişilerin doğru ve kabul edilebilir eylemlerde bulunabilmeleri için yol gösteren kurallar ve değerler bütünüdür. Meslek mensuplarının bu etik ilkeler ve değerlere uygun hareket etmeleri beklenir (Connely ve Light, 1991 akt. Kartal, Karaköse, Özdemir ve Yirci, 2011).

Eğitim kurumlarında yapılan denetim faaliyetlerinde de etik ilkeler oldukça önemlidir. Çünkü denetim okulda gözlem yapmayı, değişik kaynaklardan kanıt toplamayı ve elde edilen bulguları raporlaştırma etkinliklerini içerir. Denetim sadece görülen rapor edilmesi değil aynı zamanda bunların yorumlanmasını da içeren bir süreçtir (Richards, 2001). Yorumlama sürecinde etik ilkelere bağlılık denetim yapan müfettiş ya da yöneticiye yol gösterir ve en isabetli kararları almasına yardım eder.

Görüldüğü üzere etik ilkeler eylemlerde şeffaflık ve hesap verebilirliği artırması, uygulamada birliği sağlaması nedeniyle kurumlara karşı güveni artırmaktadır. 14.09.2010 tarih ve 27699 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik” ile denetim görevlilerinin uyacağı mesleki etik ilkeler belirlenmiştir. Buna göre denetim birimlerinde denetim, teftiş, soruşturma, kontrol, ön inceleme, inceleme ve araştırma görevini yapmak üzere değişik ad ve unvanlar altında istihdam edilen veya görevlendirilen denetim elemanlarının aşağıdaki mesleki etik ilkelere uymaları istenmektedir (Resmî Gazete, 2010). Bu ilkeler:

- Tarafsızlık ve nesnellik
- Eşitlik
- Dürüstlük
- Gizlilik
- Çıkar çatışmasından kaçınma

- Nezaket ve saygı
- Yetkinlik ve meslekî özen olarak belirlenmiştir.

Eğitim denetimi uygulamalarında da belirlenen bu etik ilkelerin uygulama düzeyi oldukça önemlidir. Etik ilkelere ilişkin literatürde yapılan çok sayıda araştırma da (Aksoy, 1998; Aydın, 2006; Aydın, 2007; Beck ve Murphy, 1994; Cornforth and Claiborne, 2008; Glanz, 1997; Kahraman, 2003; Özmen ve Güngör, 2008; Reiman and Sprinthall, 1998; Toprakçı vd., 2010) ağırlıklı olarak denetmenlerde bulunması gereken etik özellikler üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir.

Bu araştırmada, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine dayalı olarak yapılan denetim uygulamalarının mesleki ve etik ilkelere uygunluğunun incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Denetmenlerin denetim uygulamalarına dair, öğretmen ve okul yöneticilerinin;

1. Tarafsızlık ve nesnellik ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?
2. Eşitlik ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?
3. Dürüstlük ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?
4. Gizlilik ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?
5. Çıkar çatışmasından kaçınma ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?
6. Nezaket ve saygı ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?
7. Yetkinlik ve meslekî özen ilkesine uygunluğu konusundaki görüşleri nedir?

Araştırmadan elde edilen verilerden denetim uygulamalarında mesleki etik ilkelere uygunluk düzeylerinin belirlenecek olmasının rehberlik ve denetim süreçlerinin sağlıklı yürütülmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmaya katılım sağlayacak yöneticilerin ve öğretmenlerin soruları içten ve samimi bir şekilde yanıtlayacakları varsayılmaktadır. Araştırma Ankara'nın Çubuk İlçesinde yer alan yöneticiler ve öğretmenlerden elde edilecek verilerle sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modellerinden durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yaklaşımları içerisinde yer alan durum çalışması, genel tarama modellerine oranla araştırmacıya bir olaya müdahale etmeden daha ayrıntılı ve derinlemesine inceleme olanağı sağlamaktadır (Karasar, 2012, s. 86).

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılarak, Ankara-Çubuk ilçesinde bulunan resmî okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyi eğitim kurumlarında çalışan yönetici ve öğretmenlerden araştırmaya gönüllü katılan 18 yönetici ve 48 öğretmen olmak üzere 66 kişiden oluşmaktadır. Maksimum çeşitliliğin sağlanabilmesi için araştırmacının amacı gözetilerek, farklı okul kademelerinden örneklem seçimi yapılmıştır. Görev yapılan okullar farklı sosyo ekonomik düzeye sahip öğrencilerin öğrenim gördüğü okullardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılanların 26'sı bakanlık müfettişince, 47'si maarif müfettişince, 48'i yönetici tarafından, 1'i ilköğretim müfettişince denetlendiğini belirtirken 4 kişi ise denetim görmediğini belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanma sürecinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular oluşturulurken literatür taraması yapılmış, geliştirilen form öncelikle taslak olarak hazırlanmış ve eğitim bilimleri alanında 2 uzmandan görüş alınmıştır. Alınan görüşler sonrası 2 dil uzmanının incelemesi sonrası görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunun birinci bölümünde yöneticilere ve öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise denetim sürecinde mesleki ve etik ilkelere uygunlukla ilgili 25 açık uçlu soru bulunmaktadır. Katılımcıların yanıtlaması için denetim görevlilerine yönelik, temalar bağlamında sorulan bazı örnek sorular;

“Görevleriyle ilgili bilgi ve belgeleri toplarken, değerlendirirken, aktarırken ve sonuçlandırırken, önyargısız ve tarafsız davranıp davranmadıklarını nasıl değerlendirirsiniz?” (Tarafsızlık ve Nesnellik),

“Denetim faaliyetlerini yerine getirirken; yasa önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket edip etmediklerini nasıl değerlendirirsiniz?” (Eşitlik),

“Çalışmalarını dürüstlük, doğruluk, dikkat ve sorumluluk duygusu içinde yapıp yapmadıklarını nasıl değerlendirirsiniz?” (Dürüstlük),

“Görevlerinin saygınlığını ve güvenilirliğini zedeleyen görüntü, tavır ve davranıştan bulunup bulunmadıklarını nasıl değerlendirirsiniz?” (Çıkar Çatışması),

“Görevleri dolayısıyla öğrendikleri özel hayatın gizliliği ile ilgili bilgileri, kanunların öngördüğü durumlar dışındaki kişilerce paylaşıp paylaşmadıklarını nasıl değerlendirirsiniz?” (Gizlilik),

“Denetim görevlileri, onur kırıcı, küçük düşürücü ve keyfi davranışlar sergileyip sergilemedikleri, baskıcı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunup bulunmadıklarını nasıl değerlendirirsiniz?” (Nezaket ve Saygı)

“Görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyime sahip olup olmadıkları, görevlerine azami özen ve dikkat gösterip göstermediklerini nasıl değerlendirirsiniz?” (Yetkinlik ve Mesleki Özen) şeklindedir.

Görüşmelerin bir kısmı yüz yüze ve ağırlıklı bölümü ise çevrimiçi ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar açık uçlu sorulara yazarak cevap vermeyi tercih etmişlerdir. Bu uygulamalar yaklaşık 1 saat sürmüştür. Gazi Üniversitesi Etik Kurulu’ndan araştırmanın yapılması için 10.05.2022 tarih ve E-77082166-604.01.02-358403-09 sayılı toplantı kararı ile izin alınmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler üzerinde içerik analizi yapılarak **öncelikle** tema ve kodlar oluşturulmuştur. Her tema ve kod ile ilgili frekanslar çıkarılmıştır. Katılımcıların yazdıkları ve konuyu tam açıklamayan ya da hiç ilgisi olmayan açıklamalar değerlendirme dışı bırakılmıştır. Yapılan analizler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiş ve tartışılmıştır. Üzerinde uzlaşılan analiz sonuçları tablolara gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

Bulgular

1. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Tarafsızlık ve Nesnellik İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında tarafsızlık ve nesnellik ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır.

Denetim görevlilerinin; görevlerini herhangi bir baskı, etkileme ve yönlendirme olmaksızın, (siyasî, idarî, ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerden kaçınarak) her türlü baskıya karşı tarafsızlığını muhafaza ederek yerine getirip getirmediğine ilişkin görüşlerin analiz edilmesi sonucu, 1 tema altında “Objektif Olma”; tarafı (f:10) ve tarafsız (f:29) olmak üzere 2 kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 4’ü denetim görevlilerini tarafı, 10’u tarafsız gördüklerini, öğretmenlerin 6’sı denetim görevlilerini tarafı, 29’u tarafsız gördüklerini belirtmiştir (Tablo1). Yöneticilerden bazıları “*Bu konuda yorum yapmak oldukça zor. Hepsinin yerine getirdiğine inanmıyorum fakat tabii ki işini hakkıyla yapanlar çoğunlukta (Y9)*” gibi

ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim görevlilerinin taraflı mı tarafsız mı olduğunu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda tarafsız görüşü belirtenler; “*Etkilenme ve yönlendirme olmadan tarafsız şekilde ifa ettiklerini düşünüyorum (Y1)*”, “*Objektif olduklarını düşünüyorum (Y6)*”, “*Denetim yapan maarif müfettişi ve okul yöneticilerimiz tarafsız olarak görevlerini yerine getirmektedir (Ö2)*”, “*Tarafsız ve bağımsız bir denetim geçirdiğimi düşünüyorum (Ö39)*”, ve “*Branşım uzmanlık gerektirdiğinden herhangi bir baskıya maruz kalmadım aksine durumları fikir birliği ile çözümlenmeye çalışırız (Ö25)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Taraflı olduğunu düşünenler ise “*Siyasi ve idari baskının kararlarını etkilediğini düşünüyorum (Y15)*”, “*Kişisel düşüncelerin (siyasi-idari) etkisi olduğunu düşünüyorum. Tarafsızlıklarını korumakta zorlanıyorlar (Ö9)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bunun yanında bazı denetim görevlilerinin objektif olmayan davranışlarda bulduklarını belirten görüşlerin de yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 1

Denetim Görevlilerinin; Görevlerini Her Türlü Baskıya Karşı Tarafsızlığını Muhafaza Ederek Yerine Getirip Getirmediğine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Objektif Olma	1-Taraflı	Y3, Y4, Y15, Y17/ (4)	Ö2, Ö9, Ö16, Ö27, Ö29, Ö30/ (6)	10
	2-Tarafsız	Y1, Y2, Y5, Y6, Y7, Y8, Y12, Y13, Y16, Y18/ (10)	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö13, Ö20, Ö2, Ö24, Ö25, Ö26, Ö32, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö46, Ö47/ (19)	29

Denetim görevlilerinin; görevleriyle ilgili bilgi ve belgeleri toplarken, değerlendirirken, aktarırken ve sonuçlandırırken, önyargısız ve tarafsız davranıp davranmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Objektif Olma”; taraflı (f:8), tarafsız (f:19), önyargılı (f:7) ve önyargısız (f:18) olmak üzere 4 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 2’si denetim görevlilerini taraflı, 6’sı tarafsız gördüklerini, öğretmenlerin 6’sı denetim görevlilerini taraflı, 13’ü tarafsız gördüklerini, yöneticilerin 2’si denetim görevlilerini önyargılı, 6’sı önyargısız gördüklerini, öğretmenlerin 5’i denetim görevlilerini önyargılı, 12’si önyargısız gördüklerini belirtmiştir (Tablo 2). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Değerlendirme yapamam çünkü herhangi bir değerlendirme aşamasında bulunmadım. Evrak teslimi aşamasında prosedür belli o yüzden herkesten aynı evrakın alındığını düşünüyorum*

(Y9); nötr (Y15); yorumsuz (Ö10)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim görevlilerinin durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 2

Denetim Görevlilerinin; Görevleriyle İlgili Bilgi ve Belgeleri Toplarken Önyargısız ve Tarafsız Davranıp Davranmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Objektif Olma	1-Tarafılı	Y3, Y8/ (2)	Ö9, Ö16, Ö29, Ö30, Ö35, Ö37/ (6)	8
	2-Tarafsız	Y1, Y6, Y7, Y12, Y13, Y16/ (6)	Ö1, Ö3, Ö4, Ö26, Ö32, Ö34, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48/ (13)	19
	3-Önyargılı	Y4, Y8/ (2)	Ö9, Ö25, Ö27, Ö31, Ö35/ (5)	7
	4-Önyargısız	Y1, Y6, Y12, Y13, Y16, Y17/ (6)	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö13, Ö20, Ö2, Ö32, Ö41/ (12)	18

Bu konuda tarafsız ve önyargısız görüşü belirtenler; “*Tarafsız davrandılar (Y7)*”, “*Tarafsız bir şekilde görev yaptılar (Ö42)*”, “*Bilgi ve belge toplama, inceleme, değerlendirme, aktarma, sonuçlandırmada tarafsızdı (Ö39)*”, “*Benim deneyimlerim önyargısız oldukları yönünde olmuştur. Hatta mesleğin ilk yıllarında yardımcı olacak bilgiler de verdiler (Y17)*” ve “*Önyargısız ve tarafsız davranılmıştır (Ö1)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Tarafılı ve önyargılı diyenler ise “*Tarafsız değiller (Y3)*”, “*Görevlerini gerçekleştirirken önyargı ve tutumlarının etkisi altında kalarak gerçekleştirdiler. Tarafsız bir tutumları yoktu (Y8)*” ve “*Önyarguları, tarafsızlık ilkesine uygun hareket etmelerini engelliyor (Ö9)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, ancak bazı denetim görevlilerinin önyargılı ve tarafılı davranışlarının da olduğu yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; denetlenen birim ve taraflarca ileri sürülen bilgi, belge ve görüşleri alırken ve değerlendirirken adil, tarafsız ve nesnel davranıp davranmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Objektif Olma”; tarafılı (f:11), tarafsız (f:26), adaletli (f:17) ve adaletsiz (f:5) olmak üzere 4 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 3’ü denetim görevlilerini tarafılı, 7’si tarafsız gördüklerini, öğretmenlerin 8’i denetim görevlilerini tarafılı, 19’u tarafsız gördüklerini, yöneticilerin 6’sı denetim görevlilerini adaletli, 1’i adaletsiz gördüklerini,

öğretmenlerin 11’i denetim görevlilerini adaletli, 4’ü adaletsiz gördüklerini belirtmiştir (Tablo 3). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Adil olduklarına inanmak isterim hep maalesef denetleyen kişiye göre değişiyor* (Ö11); *nötr* (Y15); *değerlendirme esnasında verilen kararların kanun ve yönetmelikle uyulmasına göre değerlendiririm* (Ö28)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim görevlilerinin durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 3

Denetim Görevlilerinin; Denetlenen Birim ve Taraflarca İleri Sürülen Bilgi, Belge ve Görüşleri Alırken ve Değerlendirirken Adil, Tarafsız ve Nesnel Davranıp Davranmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Objektif Olma	1-Tarafli	Y3, Y4, Y8/ (3)	Ö9, Ö16, Ö27, Ö29, Ö30, Ö31, Ö35, Ö36/ (8)	11
	2-Tarafsız	Y1, Y6, Y7, Y13, Y16, Y17, Y18/ (7)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö13, Ö20, Ö21, Ö32, Ö34, Ö38, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö46, Ö48/ (19)	26
	3-Adaletli	Y1, Y6, Y13, Y16, Y17, Y18/ (6)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö8, Ö13, Ö20, Ö32, Ö34, Ö39, Ö40, Ö45/ (11)	17
	4-Adaletsiz	Y8/ (1)	Ö7, Ö9, Ö19, Ö41/ (4)	5

Bu konuda tarafsız ve adaletli görüşü belirtenler; “*Adil ve tarafsız olduklarını düşünüyorum* (Y6)”, “*Çok büyük bir hata ya da eksiklik yaşamadığım için adil ve nesnel denetlemeler yaşadım. Bireysel olarak gayretimi ve çalışmalarımı görmeleri denetim sürecinde olumlu tavırlarıyla karşılaşmamı sağladı* (Y17)”, “*Adil, tarafsız ve nesnel dirler. Belge kontrolü sırasında fark ettikleri eksiklikleri bizlere yapıcı bir şekilde iletir ve düzeltmemizi rica ederler* (Ö2)”, “*Adil ve tarafsızdı* (Ö20)”, “*Adil, tarafsız ve nesnel di* (Ö39)” ve “*Genelinin tarafsız olduğunu düşünüyorum* (Ö42)” şeklinde ifade etmişlerdir. Tarafli ve Adaletsiz görüşü belirtenler ise “*Yeterince adil olamadıklarımı düşünüyorum* (Ö19) ” ve “*Adil, nesnel ve tarafsız değillerdi* (Y8)”, şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin adaletli, tarafsız ve nesnel davranmadığı yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; raporlarını denetimin amacına uygun nitelikte, süresi içinde, somut, güvenilir ve geçerli kanıtlara dayalı olarak özlü, açık, tam ve kesin ola-

rak düzenlenip düzenlenmediğine ilişkin görüşlerin analizi sonucu “Güvenilirlik” ve “Uygunluk” olmak üzere 2 tema oluşturulmuştur. “Güvenilirlik” temasında; güvenilir (f:18), güvenilirmez (f:6) olmak üzere 2; “Uygunluk” temasında uygun (f:24), uygun değil (f:7) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 4’ü denetimleri güvenilir, 2’si güvenilirmez gördüklerini, öğretmenlerin 14’ü denetimleri güvenilir, 4’ü güvenilirmez gördüklerini, yöneticilerin 6’sı denetimleri uygun, 4’ü uygun olmadığını gördüklerini, öğretmenlerin 18’i denetimleri uygun, 3’ü uygun olmadığını gördüklerini belirtmiştir (Tablo 4). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “Bazı kısımları biz göremediğimiz için tam ve kesin düzenlendi mi bilemiyoruz (Ö38); gerekli yönetmeliklere bakarak (Y5)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 4

Denetim Görevlilerinin; Raporlarını Denetimin Amacına Uygun Nitelikte Tam ve Kesin Olarak Düzenlenip Düzenlenmediğine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
1 Güvenilirlik	1-Güvenilir	Y2, Y7, Y13, Y18/ (4)	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö13, Ö21, Ö25, Ö26, Ö27, Ö34, Ö39, Ö40, Ö43/ (14)	18
	2-Güvenilmez	Y3, Y8/ (2)	Ö7, Ö19, Ö30, Ö41/ (4)	6
2 Uygunluk	1-Uygun	Y1, Y2, Y6, Y7, Y13, Y18/ (6)	Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö27, Ö34, Ö39, Ö40, Ö43, Ö45, Ö47/ (18)	24
	2-Uygun değil	Y3, Y8, Y9, Y17/ (4)	Ö7, Ö16, Ö41/ (3)	7

Bu konuda güvenilir ve uygun görüşü belirtenler; “Denetçiler, genellikle somut ve belgelere dayalı olarak açıklıkla ifade ediyor (Y2)”, “Denetimin amacına uygun nitelikte, süresi içinde, somut, güvenilir ve geçerli kanıtlara dayalı olarak özlü, açık, tam ve kesin olarak düzenlerler (Y13)”, “Raporlar, güvenilir ve amacına uygun nitelikte düzenlenmiştir (Ö1)”, “Raporlar, somut, güvenilir ve geçerli kanıtlara dayalı olarak özlü, açık, tam ve kesin olarak düzenlenmişti (Ö39)” ve “Uygun düzenlendiğine inanıyorum (Ö47)” şeklinde ifade etmişlerdir. Güvenilmez ve uygun değil diyenler ise “Raporlarını tutarken okulun durumunu göz önünde bulundurmadan adil olmayan

bir şekilde merkez okullara nazaran daha düşük puanlar vererek değerlendirdiler. Değerlendirme süresi içinde ancak somut ve güvenilir değildi (Y8)” ve “Yeterince güvenilir bulmuyorum (Ö19)”, şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin adaletli, tarafsız ve nesnel davranmadığı yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; raporlarında yer verdikleri önlem ve tavsiyeleri gerekçeli olarak belirtip belirtmediklerine ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Dayanak”; gerekçeli (f:27) ve gerekçesiz (f:10) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 6’sı denetimlerin gerekçeli, 2’si gerekçesiz olduğunu, öğretmenlerin 21’i denetimlerin gerekçeli, 10’u gerekçesiz olduğunu belirtmiştir (Tablo 5). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bu konuda bilgim yok (Ö42); resmî belgelerden yola çıkarak (Y5)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda gerekçeli görüşü belirtenler; “*Genellikle belirtirler (Y1)*”, “*Raporlarında istedikleri verilerde gerekçeler açık ve net (Y9)*”, “*Gerekçeli belirtiyorlar (Ö3)*”, “*Gerekçeli olarak belirtiliyordu (Ö20)*” ve “*Mümkün olduğunca gerekçelere dayandırmaya çalışıyorlar (Ö35)*” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Gerekçesiz diyenler ise “*Gerekçeli rapor sunmadılar bana (Ö7)*” ve “*Belirtmiyorlar (Y4)*”, şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin raporlarını gerekçelendirmedikleri yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Tablo 5

Denetim Görevlilerinin; Raporlarında Yer Verdikleri Önlem ve Tavsiyeleri Gerekçeli Olarak Belirtip Belirtmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Dayanak	1-Gerekçeli	Y1, Y2, Y6, Y7, Y9, Y13/ (6)	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö15, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö26, Ö27, Ö34, Ö35, Ö40, Ö45, Ö46, Ö47/ (21)	27
	2-Gerekçesiz	Y4, Y8/ (2)	Ö7, Ö19, Ö29, Ö30, Ö38, Ö41, Ö44, Ö48/ (8)	10

Denetim görevlilerinin denetimlerine tâbi kişi, kurum ve kuruluşlar nezdinde aracılıkta bulunup bulunmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altın-

da “Aracılık”; yapar (f:11) ve yapmaz (f:11) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 3’ü denetim görevlilerinin aracılık yaptıklarını, 6’sı yapmadıklarını, öğretmenlerin 6’sı denetim görevlilerinin aracılık yaptıklarını, 5’i yapmadıklarını belirtmiştir (Tablo 6). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bir bilgim yok (Ö44); fikrim yok (Y6)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda yapar görüşü belirtenler; “*Meslek etiğine uygun olmayan durumlar olmuştur (Y2)*”, “*Aracılıkta bulunulduğunu düşünüyorum (Ö27)*”, “*Aracı olduklarını düşünüyorum (Ö47)*” ve “*Aracılıkta bulunmaktadırlar (Ö46)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Yapmaz diyenler ise “*Aracılıkta bulunmadılar (Y8)*” ve “*Aracılıkta bulunmazlar (Y13)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu aracılık yapmadıklarını belirtirken, öğretmenlerinse aracılık yaptıklarını belirttikleri bununla birlikte, aracılık yapıp yapmama konusunda eşit sayıda görüş olduğu görülmektedir.

Tablo 6

Denetim Görevlilerinin Denetimlerine Tâbi Kişi, Kurum ve Kuruluşlar Nezdinde Aracılıkta Bulunup Bulunmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Aracılık	1-Yapar	Y1, Y2, Y7/ (3)	Ö20, Ö22, Ö27, Ö29, Ö37, Ö38, Ö43, Ö47/ (8)	11
	2-Yapmaz	Y4, Y8, Y13, Y16, Y17, Y18/ (6)	Ö1, Ö16, Ö39, Ö46, Ö48/ (5)	11

2. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Eşitlik İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında eşitlik ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır.

Denetim görevlilerinin; denetim faaliyetlerini yerine getirirken, yasa önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket edip etmediklerine ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Eşitlik”; uyar (f:24) ve uymaz (f:12) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 8’i denetim görevlilerinin eşitlik ilkesine uyduğunu, 3’ü uymadığını, öğretmenlerin 24’ü denetim görevli-

lerinin eşitlik ilkesine uyduğunu, 12'si uymadığını belirtmiştir (Tablo 7). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “Gözlem yaparım (Ö44); var olan kanuna bakarak (Y11)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 7

Denetim Görevlilerinin; Denetim Faaliyetlerini Yaparken Eşitlik İlkesine Uygun Olarak Hareket Edip Etmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Eşitlik	1-Uyar	Y1, Y3, Y6, Y7, Y8, Y13, Y16, Y17/ (8)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö20, Ö21, Ö26, Ö27, Ö32, Ö34, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö46/ (16)	24
	2-Uymaz	Y2, Y4, Y9/ (3)	Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö19, Ö29, Ö30, Ö35, Ö41/ (9)	12

Bu konuda uyar görüşü belirtenler; “Yasa ve yönetmeliklere göre eşitlik ilkesine uyarlar (Y1)”, “Yasa yönünde eşitlik ilkesine uygun davranışlar (Y8)”, “Eşitlik ilkesine uygundur (Ö21)” ve “Eşitlik ilkesine uydular (Ö26)” şeklinde ifade etmişlerdir. Uymaz diyenler ise “Eşitlik ilkesine göre değil (Y4)” ve “Eşitlik ilkesi maalesef sadece yasalarda var (Ö11)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin eşitlik ilkesine aykırı hareket ettiği yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; dil, din, ırk, cinsiyet, tâbiyet, sosyal sınıf, yaş, evlilik, engellilik, sosyal ve ekonomik durum, siyasi düşünce ve benzeri diğer sebeplere dayanan farklılıkları gözetmeksizin görevlerini yerine getirip getirmediğine ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Ayrımcılık”; yapar (f:16) ve yapmaz (f:24) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 5'i denetim görevlilerinin ayrımcılık yaptığını, 7'si yapmadığını, öğretmenlerin 11'i denetim görevlilerinin ayrımcılık yaptığını, 24'ü yapmadığını belirtmiştir (Tablo 8). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “Söz ve davranışlarından anlarım (Ö44); Geçmişe yönelik yaptıkları çalışmalarından (Y5)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 8

Denetim Görevlilerinin Farklılıkları Gözetmeksizin Görevlerini Yerine Getirip Getirmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
	1-Yapar	Y3, Y4, Y11, Y17, Y18/ (5)	Ö1, Ö7, Ö9, Ö11, Ö19, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö35, Ö41/ (11)	16
Ayrımcılık	2-Yapmaz	Y1, Y2, Y6, Y7, Y8, Y13, Y16/ (7)	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö13, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö27, Ö34, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö48 / (17)	24

Bu konuda yapar görüşü belirtenler; “*Genç öğretmenlere karşı bazen daha acımasız eleştiriler yapabiliyorlar. Deneyim arttıkça sanki eleştiri azalıp saygı artıyor gibi (Y17)*” ve “*Ayrımcılık var (Ö29)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Yapmaz diyenler ise “*Dil, din, ırk, cinsiyet vb. ayırım gözetmeksizin görevini yerine getirdi (Y8)*”, “*Tarafsız davranırlar (Y13)*”, “*Farklılıklara saygılılar (Ö3)*”, “*Farklılık gözetmeksizin görevlerini yerine getiriyorlardı (Ö20)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin ayrımcılık yaptığı yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; denetim faaliyetini yerine getirirken, herhangi bir kişiye, zümreye ya da kuruma karşı önyargılı ya da bunları kayırcı veya dışlayıcı faaliyet de bulunup bulunmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Objektif Olma”; taraflı (f:12), tarafsız (f:20), önyargılı (f:15) ve önyargısız (f:6) olmak üzere 4 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 3’ü denetimlerin kayırcı ya da dışlayıcı faaliyetler açısından taraflı, 6’sı tarafsız olduğunu, öğretmenlerin 12’si denetimlerin kayırcı ya da dışlayıcı faaliyetler açısından taraflı, 20’si tarafsız olduğunu, yöneticilerin 5’i denetimlerin kayırcı ya da dışlayıcı faaliyetler açısından önyargılı, 6’sı önyargısız olduğunu, öğretmenlerin 15’i denetimlerin kayırcı ya da dışlayıcı faaliyetler açısından önyargılı, 11’i önyargısız olduğunu belirtmiştir (Tablo 9). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Kişisel düşüncelerine göre hareket etmeliler (Ö38)*; *Tutum ve davranışlar (Y12)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda tarafsız ve önyargısız görüşü belirtenler; “*Denetim faaliyetini yerine getirirken, herhangi bir kişiye, zümreye ya da kuruma karşı önyargılı ya da bunla-*

rı kayırcı faaliyette bulunmadılar (Y8)”, “Objektif olduklarını düşünüyorum (Y6)”, “Önyargılı davranılmadı (Ö4)” ve “Kayırcı ya da dışlayıcı olduklarını düşünmüyorum (Ö42)” şeklinde ifade etmişlerdir. Taraflı ve önyargılı diyenler ise “Önyargılı, dışlayıcı ve kayırcıdırlar (Y3)” ve “Denetçi kendine yakın gördüğü kişi veya zümreyi pozitif anlamda ayrıcalık uygularken karşı görüşe ve gruba önyargılı olabiliyor (Ö9)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin önyargılı ve taraflı oluğu yönünde görüşlerin de yer aldığı görülmektedir.

Tablo 9

Denetim Görevlilerinin; Denetim Faaliyetini Yerine Getirirken, Önyargılı ya da Dışlayıcı Faaliyet de Bulunup Bulunmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Objektif Olma	1-Taraflı	Y3, Y9, Y16/ (3)	Ö5, Ö7, Ö9, Ö11, Ö19, Ö29, Ö35, Ö43, Ö47/ (9)	12
	2-Tarafsız	Y6, Y7, Y8, Y13, Y17, Y18/ (6)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö13, Ö20, Ö21, Ö23, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö48/ (14)	20
	3-Önyargılı	Y2, Y3, Y4, Y9, Y1/ (5)	Ö5, Ö7, Ö9, Ö19, Ö27, Ö29, Ö35, Ö41, Ö4, Ö47/ (10)	15
	4-Önyargısız	Y6, Y7, Y8, Y13, Y1, Y7, Y18/ (6)	Ö8, Ö13, Ö20, Ö21, Ö23, Ö26, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö48/ (11)	17

3. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Dürüstlük İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında dürüstlük ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır.

Denetim görevlilerinin; çalışmalarını dürüstlük, doğruluk, dikkat ve sorumluluk duygusu içinde yapıp yapmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Sorumluluk”; davranır (f:28) ve davranmaz (f:8) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 8’i denetim görevlilerinin denetimlerinde doğruluk dürüstlük ilkelerine uygun hareket ettiğini, 3’ü uygun hareket etmediğini, öğretmenlerin 20’si denetim görevlilerinin denetimlerinde doğruluk

dürüstlük ilkelerine uygun hareket ettiğini, 5’i hareket etmediğini belirtmiştir (Tablo 10). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Sonuca göre olumlu veya olumsuz* (Ö43); *tutum ve davranışlar* (Y12)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda davranır görüşü belirtenler; “*Dikkat ve sorumlulukları üst düzeyde olup, doğruluk ve dürüstlükten ayrılmazlar* (Y1)”, “*Çalışmalarını dürüstlük, doğruluk, dikkat ve sorumluluk duygusu içinde yapmışlardır* (Y7)”, “*Çalışmalarını adil ve şeffaf bir şekilde yürütürler. Sorumluluk duygusu içinde çalışırlar* (Ö2)” ve “*Dürüst, doğru, dikkatli ve sorumlu bir denetim oldu* (Ö39)” şeklinde ifade etmişlerdir. Davranmaz diyenler ise “*Çalışmalarını dürüstlük, doğruluk, dikkat ve sorumluluk duygusu içinde yapmadılar* (Y8)” ve “*Maalesef dürüst ve dikkatli yapıldığını düşünmüyorum* (Ö11)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin çalışmalarını dürüstlük, doğruluk, dikkat ve sorumluluk duygusu içinde yapmadığı yönünde görüşlerin olduğu görülmektedir.

Tablo 10

Denetim Görevlilerinin; Çalışmalarını Dürüstlük, Doğruluk, Dikkat ve Sorumluluk Duygusu İçinde Yapıp Yapmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Sorumluluk	1-Davranır	Y1, Y2, Y4, Y6, Y7, Y13, Y16, Y18/ (8)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö32, Ö34, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42/ (20)	28
	2-Davranmaz	Y3, Y8, Y9/ (3)	Ö7, Ö9, Ö11, Ö19, Ö27/ (5)	8

Denetim görevlilerinin; yapılacak denetleme ve soruşturmalar konusunda başkalarına görevleri ile ilgili olarak herhangi bir vaat veya taahhütte bulunup bulunmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “*Vaat*”; bulunmaz (f:28) ve bulunur (f:7) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 7’si denetim görevlilerinin denetimlerde ve soruşturmalarda vaatte bulunduğunu, 1’i bulunmadığını, öğretmenlerin 21’i denetim görevlilerinin denetimlerde ve soruşturmalarda vaatte bulunmadığını, 6’sı bulunduğunu belirtmiştir (Tablo 11). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Amaç yanlısın düzeltilmesi olmalı. İnsanca.* (Ö36); *Yorum yapamam* (Y6)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 11

Denetim Görevlilerinin; Yapılacak Denetleme ve Soruşturmalar Konusunda Başkalarına Herhangi Bir Vaat veya Taahhütte Bulunup Bulunmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Vaat	1-Bulunmaz	Y2, Y4, Y7, Y8, Y14, Y17, Y18/ (7)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö13, Ö20, Ö21, Ö22, Ö26, Ö27, Ö32, Ö34, Ö38, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö46, Ö47, Ö48/ (21)	28
	2-Bulunur	Y3/ (1)	Ö7, Ö11, Ö30, Ö35, Ö43, Ö45/ (6)	7

Bu konuda bulunmaz görüşü belirtenler; “Yapılacak denetleme ve soruşturmalar konusunda başkalarına görevleri ile ilgili olarak herhangi bir vaat veya taahhütte bulunmadılar (Y8)”, “Öyle bir vaat ya da taahhüt ile karşılaşmadım (Y17)”, “Herhangi bir vaat ya da taahhütte bulunulmadı (Ö1)” ve “Vaat ve taahhütte bulduklarını düşünmüyorum (Ö40)” şeklinde ifade etmişlerdir. Bulunur diyenler ise “Bulunabilirler (Y3)” ve “Kendime değil arkadaşlarıma vaatleri olmuştur hiç doğru bulmuyorum güven kaybediyorlar sadece (Ö11)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, fakat bazı denetim görevlilerinin güveni sarsıcı ve uygunsuz bir şekilde hareket ettikleri yönünde görüşlerin olduğu da görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; görevlerinin saygınlığını ve güvenilirliğini zedeleyen görüntü, tavır ve davranışta bulunup bulunmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Olumlu Davranış”; davranır (f:26) ve davranmaz (f:13) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 9’u denetim görevlilerinin görevlerinin saygınlığı ve güvenilirliğine uygun hareket ettiğini, 3’ü uygun hareket etmediğini, öğretmenlerin 17’si denetim görevlilerinin, görevlerinin saygınlığı ve güvenilirliğine uygun hareket ettiğini, 10’u uygun hareket etmediğini belirtmiştir (Tablo 12). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “Etik kurallara bakarak (Ö36); hak adalet anlayışına bakarak (Y11)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 12

Denetim Görevlilerinin; Görevlerinin Saygınlığını ve Güvenilirliğini Zedeleyen Görüntü, Tavrı ve Davranışta Bulunup Bulunmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Olumlu Davranış	1-Bulunur	Y1, Y4, Y6, Y7, Y9, Y15, Y16, Y17, Y18/ (9)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö26, Ö34, Ö35, Ö38, Ö39, Ö40, Ö42, Ö47/ (17)	26
	2-Bulunmaz	Y3, Y8, Y13/ (3)	Ö7, Ö9, Ö19, Ö27, Ö29, Ö41, Ö43, Ö45, Ö46, Ö48/ (10)	13

Bu konuda bulunur görüşü belirtenler; “*Böyle bir davranış görmedim. Gayet seviyeli ve işlerinin ciddiyetinin farkındaydılar (Y17)*”, “*Bulunmamışlardır (Y7)*”, “*Kamu personeline yakışır tavrı ve davranışlar sergilerler (Ö2)*” ve “*Güvenilirliği zedeleyen tavırda olmadılar (Ö26)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Bulunmaz diyenler ise “*Görevlerinin saygınlığını ve güvenilirliğini zedeleyen görüntü, tavrı ve davranışta bulundular (Y8)*” ve “*Bazen bulduklarını düşünüyorum (Ö19)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, ancak bazı denetim görevlilerinin davranışlarının saygınlığı, güvenilirliği zedeleyen ve uygunsuz olduğu yönünde görüşlerle karşılaşmıştır.

Denetim görevlilerinin; kendilerine verilen görevi kapsamı ve süresi içinde yerine getirip getirmediği, suç teşkil eden diğer eylem ve işlemlere vâkıf olduğunda konuyu yetkili makamlara bildirip bildirmediklerine ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Süreç”; yapar (f:32) ve yapmaz (f:6) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 10’u denetim görevlilerinin, süreç bakımından uygun hareket ettiğini, öğretmenlerin 22’si denetim görevlilerinin, süreç bakımından uygun hareket ettiğini, 6’sı uygun hareket etmediğini belirtmiştir (Tablo 13). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bilmiyorum (Ö42)*; *yapılan denetimlerde tutumları kontrol ederim (Y14)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 13

Denetim Görevlilerinin; Görevi Kapsamı ve Süresi İçinde Yerine Getirip Getirmedikleri, Suç Teşkil Eden Diğer Eylem ve İşlemlere Vâkıf Olduğunda Konuyu Yetkili Makamlara Bildirip Bildirmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Süreç	1-Yapar	Y1, Y2, Y4, Y6, Y7, Y8, Y9, Y13, Y16, Y17/ (10)	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö27, Ö34, Ö35, Ö40, Ö41, Ö45, Ö46, Ö47, Ö48/ (22)	32
	2-Yapmaz	(0)	Ö29, Ö30, Ö31, Ö37, Ö39, Ö43/ (6)	6

Bu konuda yapar görüşü belirtenler; “Kendilerine verilen görevi kapsamı ve süresi içinde yerine getirdiler. Suç teşkil eden diğer eylem ve işlemlere vâkıf olduklarında konuyu yetkili makamlara iletecekleri bir durum olmadı (Y8)”, “Yerine getirilmektedir (Y2)”, “Süresi içinde yaparlar (Y16)”, “Zamanında yerine getirildi (Ö4)” ve “Görevin kapsamı ve süresi içinde yapıldığını, varsa suç teşkil eden bir durumu bildirdiklerini düşünüyorum (Ö39)” şeklinde ifade etmişlerdir. Yapmaz diyenler ise “Yani çok bildirildiğini düşünmüyorum (Ö29)” gibi ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte öğretmenlere göre bazı denetim görevlilerinin süreci uygun-suz yürüttükleri yönünde görüşlerle de karşılaşmıştır.

4. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Gizlilik İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında gizlilik ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır.

Denetim görevlilerinin; denetim faaliyetlerinde, denetledikleri konu ve kurumla ilgili gizliliğe uygun hareket edip etmedikleri, kanaatlerini yetkili makamlar dışında birilerine açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Gizlilik”; uyar (f:35) ve uymaz (f:6) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 11’i denetim görevlilerinin gizlilik ilkesine uygun hareket ettiğini, 1’i uygun hareket etmediğini, öğretmenlerin 24’ü denetim görevlilerinin gizlilik ilkesine uygun hareket ettiğini, 5’i uygun hareket etmediğini

belirtmiştir (Tablo 14). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bir bilgim yok (Ö44); Tutum ve davranışları (Y12)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda uyar görüşü belirtenler; “*Gizliliğe özellikle riayet ederler, aksi bir tutumlarına rastlamadım (Y1)*”, “*Gizlilik politikası kapsamında hareket ettirler (Y6)*”, “*Gizliliğe uygun davranırlar. Denetledikleri konu hakkında bilgi verirler ancak denetleme sonucunda geri bildirimlerini bireysel olarak verirler (Ö2)*” ve “*Etik ilkelere bağlı olarak görevlerini yerine getirmektedirler (Ö34)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Uymaz diyenler ise “*Açıklanıyor öğretmen arkadaşlarımızla bile paylaşılıyordu (Ö41)*” ve “*Başkalarına bilgi verebilirler (Y3)*”, şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, fakat bazı denetim görevlilerinin gizlilik ilkesine aykırı bir biçimde süreci uygunsuz yürüttükleri yönünde görüşlerin olduğu ortaya konulmuştur.

Tablo 14

Denetim Görevlilerinin Gizliliğe Uygun Hareket Edip Etmedikleri, Kanaatlerini Yetkili Makamlar Dışında Birilerine Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Gizlilik	1-Uyar	Y1, Y2, Y4, Y6, Y7, Y8, Y9, Y13, Y16, Y17, Y18/ (11)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö1, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö27, Ö34, Ö39, Ö40, Ö42, Ö45, Ö46, Ö48/ (24)	35
	2-Uymaz	Y3/ (1)	Ö30, Ö31, Ö35, Ö41, Ö43/ (5)	6

Denetim görevlilerinin; görevleri dolayısıyla öğrendikleri özel hayatın gizliliği ile ilgili bilgileri, kanunların öngördüğü durumlar dışındaki kişilerle paylaşım paylaşımadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Gizlilik”; paylaşır (f:31) ve paylaşmaz (f:7) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 10’u denetim görevlilerinin özel hayatın gizliliği konusunda uygun hareket ettiğini, 1’i uygun hareket etmediğini, öğretmenlerin 21’i denetim görevlilerinin, özel hayatın gizliliği konusunda uygun hareket ettiğini, 6’sı uygun hareket etmediğini belirtmiştir (Tablo 15). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Fikrim Yok (Ö19); bilmiyorum (Y1)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 15

Denetim Görevlilerinin; Görevleri Dolayısıyla Öğrendikleri Özel Hayatın Gizliliği ile İlgili Bilgileri, Kanunların Öngördüğü Durumlar Dışındaki Kişilerle Paylaşıp Paylaşmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Gizlilik	1-Paylaşmaz	Y2, Y4, Y6, Y7, Y8, Y9, Y13, Y16, Y17, Y18/ (10)	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö25, Ö27, Ö29, Ö34, Ö35, Ö40, Ö4, Ö45, Ö46, Ö47/ (21)	31
	2-Paylaşır	Y3/ (1)	Ö30, Ö38, Ö39, Ö41, Ö43, Ö48/ (6)	7

Bu konuda paylaşmaz görüşü belirtenler; “*Gizli tutmuşlardır (Y7)*”, “*Özel hayatın ve bilgilerin gizliliğine riayet etmekte (Y18)*”, “*Paylaştıklarını düşünmüyorum (Ö9)*” ve “*Paylaşmadıklarını düşünüyorum (Ö47)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Paylaşır diyenler ise “*Özel hayatın gizliliğine uymayabileceklerini düşünüyorum (Ö39)*” ve “*Paylaşabilirler (Y3)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, ancak bazı denetim görevlilerinin gizlilik ilkesine aykırı bir biçimde süreci uygunsuz yürüttükleri yönünde görüşlerin olduğu anlaşılmaktadır.

Denetim görevlilerinin; denetim faaliyetleri sırasında edindiği herkese açık olmayan bilgileri kendi yararına veya başkalarının yarar ya da zararına kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Menfaat”; kullanmaz (f:29) ve kullanır (f:11) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 10’u denetim görevlilerinin edindiği herkese açık olmayan bilgilerin gizliliği konusunda uygun hareket ettiğini, 1’i uygun hareket etmediğini, öğretmenlerin 19’u denetim görevlilerinin edindiği herkese açık olmayan bilgilerin gizliliği konusunda uygun hareket ettiğini, 10’u uygun hareket etmediğini belirtmiştir (Tablo 16). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bir bilgim yok (Ö44)*; *herhangi bir veri yok elimde (Y6)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 16

Denetim Görevlilerinin Edindiği Bilgileri Kendi Yararına veya Başkalarının Yararına ya da Zararına Kullanıp Kullanmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Menfaat	1-Kullanmaz	Y1, Y2, Y4, Y7, Y8, Y9, Y13, Y16, Y17, Y18/ (10)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö34, Ö40, Ö42, Ö45, Ö46, Ö47/ (19)	29
	2-Kullanır	Y3/ (1)	Ö26, Ö27, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö36, Ö39, Ö41, Ö43/ (10)	11

Bu konuda kullanmaz görüşü belirtenler; “Denetim görevlilerince menfaat veya başkalarının yararına bilgi kullandıklarına hiç şahitlik etmedim (Y1)”, “Kullanılmıyor, gizlilik konusu hassas ve ciddi suç teşkil ettiğinden bilgi paylaşımı yapmıyorlar (Y9)”, “Kullanmadıklarını düşünüyorum (Ö19)” ve “Kullanmamaktadırlar (Ö46)” şeklinde ifade etmişlerdir. Kullanır diyenler ise “Bilgileri kendinin ya da başkalarının yararına ya da zararına kullanabileceklerini düşünüyorum (Ö39)” ve “Kullanabilirler (Y3)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin gizlilik ilkesine aykırı bir biçimde süreci uygun-suz yürüttükleri yönünde görüşlerin olduğu anlaşılmaktadır.

5. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Çıkar Çatışmasından Kaçınma İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında çıkar çatışmasından kaçınma ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır.

Denetim görevlilerinin; görevleri sırasında ve görevleri ile ilişkili olarak kendi ve yakınlarının çıkarlarının söz konusu olabileceği denetim faaliyetlerine ve alınacak kararlara katılıp katılmadıkları, görüş bildirip bildirmediklerine ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Tarafsızlık”; katılmaz (f:13) ve katılır (f:19) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 5’i denetim görevlilerinin görevleri ile ilişkili olarak kendi ve yakınlarının çıkarları söz konusu olduğunda tarafsızlık ilkesine uygun hareket ettiğini, 2’si uygun hareket etmediğini, öğretmenlerin 8’i denetim görevlilerinin görevleri ile ilişkili olarak kendi ve yakınlara

rının çıkarları söz konusu olduğunda tarafsızlık ilkesine uygun hareket ettiğini, 15'i uygun hareket etmediğini belirtmiştir (Tablo 17). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bilgim yoktur (Ö46); bu konuda bir deneyimim olmadı (Y17)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 17

Denetim Görevlilerinin Kendi ve Yakınlarının Çıkarlarının Söz Konusu Olabileceği Denetim Faaliyetlerine ve Alınacak Kararlara Katılıp Katılmadıkları, Görüş Bildirip Bildirmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Tarafsızlık	1-Katılmaz	Y1, Y2, Y4, Y13, Y18/ (5)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö13, Ö20, Ö26, Ö34, Ö40/ (8)	13
	2-Katılır	Y3, Y11/ (2)	Ö5, Ö7, Ö9, Ö11, Ö21, Ö23, Ö27, Ö29, Ö30, Ö35, Ö39, Ö41, Ö43, Ö45, Ö47/ (15)	17

Bu konuda katılmaz görüşü belirtenler; “*Böyle bir durum söz konusu olmamıştır (Y7)*” ve “*kendi çıkarları doğrultusunda karar almazlar (Y13)*” ve “*İhlal edildiği durumlar olsa da tarafsızlık ilkesini genellikle sağlıyorlar (Ö9)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılır diyenler ise “*çıkartları doğrultusunda her şeyi yaparlar (Ö29)*”, “*Çıkarlarına göre hareket eder (Y3)*” ve “*Etkilendiklerini düşünüyorum (Ö35)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumsuz görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin tarafsızlık ilkesine uygun bir biçimde süreci uygun yürüttükleri yönünde görüşlerinin olduğu görülmektedir.

Denetim görevlilerinin; denetimler sırasında, yetki ve nüfuzunu kullanarak hizmetin gerekli kıldığı koşullar dışında, kurumlardan ek hizmet veya imkân talep edip etmedikleri, kamu mal ve hizmetleri ile insan kaynaklarını hizmet gerekleri dışında kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “*Usulsüzlük*”; var (f:13) ve yok (f:26) olmak üzere 2 kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 3’ü denetim görevlilerinin hizmet gerekleri dışında kurumlardan ek hizmet veya imkân talepleri gibi usulsüz uygulamalarının olduğunu, 9’u olmadığını, öğretmenlerin 10’u denetim görevlilerinin hizmet gerekleri dışında kurumlardan ek hizmet veya imkân talepleri gibi usulsüz uygulamalarının olduğunu, 17’si olmadığını belirtmiştir (Tablo 18). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bilgi sahibi değilim (Ö29); yapılan denetimlerde tutumları kontrol ederim (Y14)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda var görüşü belirtenler; “Yetki ve nüfuz kullanma eğiliminde olurlar (Y8)” ve “Nüfuzun hizmet gereği dışında kullanıldığı durumların olabileceğini düşünüyorum (Ö27)” şeklinde ifade etmişlerdir. Yok görüşü belirtenler ise “Kullanmamaktalar (Y18), “Kullanmadıklarını düşünüyorum (Ö47)”, “Kamu ve insan kaynağını kendileri için kullanmazlar (Y13)” ve “Hizmet dışı bir davranışta bulunulmadı (Ö4)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin süreçte usulsüz uygulamalar yürüttükleri yönünde görüşlerin olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 18

Denetim Görevlilerinin Hizmetin Gerekli Kıldığı Koşullar Dışında, Kurumlardan Ek Hizmet veya İmkân Talep Edip Etmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
	1-Var	Y1, Y3, Y8/ (3)	Ö7, Ö15, Ö27, Ö35, Ö39, Ö40, Ö34, Ö42, Ö45, Ö48/ (10)	13
Usulsüzlük	2-Yok	Y2, Y4, Y6, Y7, Y9, Y13, Y16, Y17, Y18/ (9)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö11, Ö13, Ö16, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö34, Ö41, Ö46, Ö47/ (17)	26

Denetim görevlilerinin; denetim faaliyetleri ile ilgili olarak görevini tarafsız ve nesnel bir şekilde yürütmesini engelleyecek bir çıkar çatışması durumunda görevden çekilme talebinde bulunup bulunmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Tarafsızlık”; çekilir (f:11) ve çekilmez (f:6) olmak üzere 2 kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 2’si ve öğretmenlerin 11’inin denetim görevlilerinin görevini tarafsız ve nesnel bir şekilde yürütmesini engelleyecek bir çıkar çatışması durumunda görevden çekildiğini, öğretmenlerin 6’sı ise çekilmediğini belirtmiştir (Tablo 19). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Rastlamadım (Ö42); fikrim yok (Y1)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 19*Denetim Görevlilerinin Bir Çıkar Çatışması Durumunda Görevden Çekilme Talebinde Bulunup Bulunmadıklarına İlişkin Bulgular*

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Tarafsızlık	1-Çekilir	Y2, Y4/ (2)	Ö5, Ö8, Ö13, Ö21, Ö27, Ö34, Ö40, Ö45, Ö47 / (9)	11
	2-Çekilmez	/ (0)	Ö16, Ö29, Ö30, Ö31, Ö39, Ö41/ (6)	6

Bu konuda çekilir görüşü belirtenler; “*Böyle bir durumda görevden çekilmeyi talep ederler (Y2)*”, “*Bulunuyorlar (Y4)*” ve “*Görevden çekilme talebinde bulunulan durumlar olduğunu düşünüyorum (Ö27)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Çekilmez görüşü belirtenler ise “*Çıkar çatışması durumunda görevden çekilmeyeceklerini düşünüyorum (Ö39)*” ve “*Görevden çekilmiyorlar (Ö41)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, öğretmenlerin bir kısmının görüşüne göre ise bazı denetim görevlilerinin tarafsızlık ilkesine aykırı bir biçimde süreci uygunsuz yürüttükleri yönünde görüş bildirenler olmuştur.

Denetim görevlilerinin; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendilerinin veya başkalarının kitap, dergi, kaset ve benzeri ürünlerinin satış ve dağıtımını yapıp yapmadıkları, herhangi bir kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım, bağış ve benzeri nitelikte menfaat sağlayıp sağlamadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Menfaat”; sağlar (f:7), sağlamaz (f:26) olmak üzere 2 kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 3’ü denetim görevlilerinin, herhangi bir kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım, bağış ve benzeri nitelikte menfaat sağlama konusunda menfaat sağladığını, 9’u sağlamadığını; öğretmenlerin 4’ü menfaat sağladığını, 17’si sağlamadığını belirtmiştir (Tablo 20). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Bir bilgim yok (Ö44)*; *herhangi bir veriye sahip değilim (Y6)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 20

Denetim Görevlilerinin; Görev, Unvan ve Yetkilerini Kullanarak Bağış ve Benzeri Nitelikte Menfaat Sağlayıp Sağlamadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
	1-Sağlar	Y1, Y2, Y3/ (3)	Ö5, Ö11, Ö35, Ö39/ (4)	7
Menfaat	2-Sağlamaz	Y4, Y7, Y8, Y9, Y13, Y15, Y16, Y17, Y18/ (9)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö9, Ö19, Ö20, Ö21, Ö25, Ö27, Ö34, Ö40, Ö41, Ö42, Ö46, Ö47, Ö48/ (17)	26

Bu konuda menfaat sağlar görüşü belirtenler; “*Genellikle yapar ve tavsiyede bulunurlar (Y1)*” ve “*Satış yapıp, menfaat sağladıklarını düşünüyorum (Ö39)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Sağlamaz görüşünü belirtenlerin ise; “*Herhangi bir menfaat sağlayıcı çalışma içinde olmadılar (Y7)*”, “*Kişisel menfaatlerden kaçınırlar (Ö2)*”, “*Menfaat sağlanmamıştır (Ö21)*” ve “*Menfaat sağlamıyorlar (Y4)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin menfaat sağlamaya dönük, süreçte usulsüz uygulamalar yürüttükleri yönünde görüşlerin olduğu anlaşılmaktadır.

6. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Nezaket ve Saygı İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında nezaket ve saygı ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır

Denetim görevlilerinin, onur kırıcı, küçük düşürücü ve keyfi davranışlar sergileyip sergilemedikleri, baskıcı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunup bulunmadıklarına ilişkin görüşlerin analiz edilmesi sonucu, 1 tema altında “Zorbalık”; bulunur (f:21) ve bulunmaz (f:16) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 8’i denetim görevlilerinin, baskıcı, hakaret ve tehdit edici davranışlarda bulunduğunu, 4’ü bulunmadığını; öğretmenlerin 13’ü denetim görevlilerinin baskıcı, hakaret ve tehdit edici davranışlarda bulunduğunu, 16’sı bulunmadığını belirtmiştir (Tablo 21). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Yorumsuz (Ö10)*; *tutum ve davranışları (Y12)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 21

Denetim Görevlilerinin, Baskıcı, Hakaret ve Tehdit Edici Uygulamalarda Bulunup Bulunmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Zorbalık	1-Bulunur	Y1, Y2, Y3, Y8, Y11, Y13, Y16, Y17/ (8)	Ö5, Ö7, Ö9, Ö11, Ö19, Ö22, Ö27, Ö29, Ö31, Ö39, Ö41, Ö42, Ö46/ (13)	21
	2-Bulunmaz	Y6, Y7, Y15, Y18/ (4)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö20, Ö21, Ö25, Ö26, Ö34, Ö40, Ö47, Ö48/ (12)	16

Bu konuda bulunur görüşü belirtenler; “*Mesleğimin ilk yıllarında yaşadım. Nadiren de olsa baskıcı tavırlar ile karşılaştım (Y1)*”, “*Baskıcı ve onur kırıcı tutum sergileyebilmektedirler (Y8)*”, “*Bu tür olaylar yaşanmaktadır (Ö46)*” ve “*Çok nadir olduğunu düşünüyorum (Ö9)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Bulunmaz görüşünü belirtenler ise; “*Hayır insanlara karşı oldukça saygılı oldukları düşüncesindeyim (Ö34)*” ve “*Bulunmamışlardır (Y7)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumsuz görüşlerinin olduğu, bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin tarafsızlık ilkesine uygun bir biçimde onur kırıcı, küçük düşürücü ve keyfi ve zorbaca davranışlarda bulunmadıkları ve süreci uygun yürüttükleri yönünde görüşlerin de olduğu görülmektedir.

7. Denetmenlerin Denetim Uygulamalarına Dair, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Yetkinlik ve Mesleki Özen İlkesine Uygunluğu Konusundaki Görüşleri Nedir? Sorusuna İlişkin Bulgular

Denetmenlerin yaptıkları denetimler sırasında yetkinlik ve mesleki özen ilkesine ne derece uyup uymadıklarına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve buradan hareketle yapılan analizler sonucu elde edilen tema ve kodlar sırasıyla aşağıdaki tablolarda verilmiş ve yorumlanmıştır.

Denetim görevlilerinin; görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyime sahip olup olmadıkları, görevlerine azami özen ve dikkat gösterip göstermediklerine ilişkin görüşlerin analiz edilmesi sonucu 1 tema altında “Yeterlilik”; yeterli (f:24) ve yetersiz (f:14) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 9’u denetim görevlilerinin, görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyime yeterli düzeyde sahip olduklarını, 2’si olmadıklarını; öğretmenlerin 15’i denetim görevlilerinin görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyime yeterli düzeyde sahip olduklarını, 12’si olmadıklarını belirtmiştir (Tablo 22). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Zamanla anlaşılır (Ö15); konuya hakimiyetlerine göre (Y5)*” gibi ifadelerde

bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Bu konuda yeterli görüşü belirtenler; “*Gerekli donanım ve hassasiyete sahip olduklarını düşünüyorum (Y9)*”, “*Bilgi ve deneyime sahip olduklarını düşünüyorum. Dikkatli ve özenli olduklarını düşünüyorum (Y17)*”, “*Yeterli olduğunu düşünüyorum (Ö48)*” ve “*Görevlerine gerekli özen ve dikkati göstermişlerdir (Ö1)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Yetersiz olduğunu düşünenler ise “*Hepsi aynı oranda azami özen göstermiyor (Ö38)*” ve “*Teknoloji konusunda yetersizler (Y13)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, fakat bazı denetim görevlilerinin yeterli deneyim dikkat ve özeni göstermediği yönünde görüşlerin de olduğu görülmektedir.

Tablo 22

Denetim Görevlilerinin; Görevin Gerektirdiği Bilgi, Beceri ve Deneyime Sahip Olup Olmadıkları, Görevlerine Azami Özen ve Dikkat Gösterip Göstermediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Yeterlilik	1-Yeterli	Y1, Y2, Y4, Y6, Y7, Y9, Y16, Y17, Y18/ (9)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö13, Ö20, Ö21, Ö34, Ö40, Ö42, Ö46, Ö48/ (15)	24
	2-Yetersiz	Y8, Y13/ (2)	Ö7, Ö19, Ö25, Ö27, Ö29, Ö30, Ö35, Ö38, Ö39, Ö41, Ö43, Ö47/ (12)	14

Denetim görevlilerinin; denetledikleri kurum ve kuruluşların çalışma şartlarını, yerleşik mesai düzenini ve hizmet gereklerini olumsuz yönde etkileyen tutum ve davranışlar sergileyip sergilemedikleri, kurum ve kuruluşların işleyiş düzenine, yönetim ve karar alma süreçlerine müdahale edip etmediklerine ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Müdahale”; bulunur (f:10) ve bulunmaz (f:26) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 4’ü denetim görevlilerinin, denetledikleri kurum ve kuruluşların çalışma şartlarını, yerleşik mesai düzenini ve hizmet gereklerini olumsuz yönde etkileyen tutum ve davranışlarda bulduklarını, 9’u bulunmadıklarını; öğretmenlerin 9’u denetim görevlilerinin denetledikleri kurum ve kuruluşların çalışma şartlarını, yerleşik mesai düzenini ve hizmet gereklerini olumsuz yönde etkileyen tutum ve davranışlarda bulduklarını, 17’si bulunmadıklarını belirtmiştir (Tablo 23). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Fikrim yok (Ö19)*; *tutum ve davranışları (Y12)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 23

Denetim Görevlilerinin Kurum ve Kuruluşların İşleyiş Düzenine, Yönetim ve Karar Alma Süreçlerine Müdahale Edip Etmediklerine İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
	1-Bulunur	Y1, Y3, Y8, Y13/ (4)	Ö22, Ö27, Ö29, Ö44, Ö46, Ö48 / (6)	10
Müdahale	2-Bulunmaz	Y2, Y4, Y6, Y7, Y9, Y15, Y16, Y17, Y18/ (9)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö11, Ö20, Ö21, Ö25, Ö32, Ö34, Ö35, Ö39, Ö40, Ö41, Ö42, Ö47/ (17)	26

Bu konuda bulunur görüşü belirtenler; “Çalışma şartlarını olumsuz etkileyen müdahaleler olabildiğini düşünüyorum (Ö27)” ve “Kurum işleyişine müdahale etmektedirler (Y8)” şeklinde ifade etmişlerdir. Bulunmaz diyenler ise “Bu tür olumsuz tutum ve davranışları bulunmamaktadır (Ö2)”, “Denetledikleri kurumun işleyişine olumsuz etkileri olmadı (Ö39)” “Olumlu yönde davranış sergilemektedir (Y18)” ve “Müdahale etmezler (Y2)” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu denetim görevlilerinin olumsuz yönde müdahale etmedikleri, fakat bazı denetim görevlilerinin olumsuz müdahaleleri yönünde görüşlerin de olduğu yönetici ve öğretmen görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Denetim görevlilerinin; kurum ve kuruluşların yürüttüğü hizmetlerin hukuka ve etik ilkelere uygun olarak yerine getirilmesi, faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesi, kaynakların etkili, tutumlu ve verimli bir şekilde kullanılması amacına yönelik olarak rehberlik ve eğitici hizmetleri sunup sunmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Rehberlik”; yeterli(f:20), yetersiz (f:11) ve yapılmadı (f:8) olmak üzere 3 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 7’si denetim görevlilerinin, yeterli düzeyde rehberlik hizmeti sunduklarını, 5’i sunmadıklarını, 1’i hiç sunulmadığını; öğretmenlerin 13’ü denetim görevlilerinin yeterli düzeyde rehberlik hizmeti sunduklarını, 6’sı sunmadıklarını, 7’si hiç sunmadıklarını belirtmiştir (Tablo 24). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “Kararsızım (Ö16); nötr (Y15)” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 24

Denetim Görevlilerinin Rehberlik ve Eğitici Hizmetleri Sunup Sunmadıklarına İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Rehberlik	1-Yeterli	Y1, Y2, Y4, Y6, Y7, Y16, Y17/ (7)	Ö1, Ö2, Ö4, Ö9, Ö21, Ö25, Ö34, Ö38, Ö40, Ö42, Ö43, Ö46, Ö47/ (13)	20
	2-Yetersiz	Y3, Y8, Y9, Y13, Y18/ (5)	Ö20, Ö27, Ö30, Ö31, Ö39, Ö48/ (6)	11
	3-Yapılmadı	Y11/ (1)	Ö6, Ö23, Ö29, Ö35, Ö36, Ö41/ (7)	8

Bu konuda yeterli görüşü belirtenler; “*Her zaman rehberlik ve eğitici hizmetleri sunarlar (Y1)*”, “*Rehberlik ve eğitici hizmetleri sunarlar ve bu çalışmalar hakkında gerekli bilgilendirmeyi yaparlar (Ö2)*” ve “*Rehberlik ettiklerini düşünüyorum (Ö40)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Yetersiz diyenler; “*Yeterli rehberlik ve eğitici hizmetleri sunamamaktadırlar (Y8)*” ve “*Rehberlik hizmetleri verilmesi önemli. Ancak zor bir görev olduğu için bu yönüne denetime ağırlık verilmekte (Y18)*” şeklinde ifade ederken, yapılmadı diyenler ise “*Böyle bir rehberlik olursa faydalı olur (Ö6)*” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, fakat bazı denetim görevlilerinin rehberlik anlamında yetersiz olduğu ya da rehberlik hizmetinin sağlanmadığı yönünde olumsuz görüşleri de bulunmaktadır.

Denetim görevlilerinin; denetim esnasında mesleki ve etik ilkelere uygun davranıp davranmadıklarına ilişkin görüşlerin analizi sonucu 1 tema altında “Etik”; davranır (f:25) ve davranmaz (f:12) olmak üzere 2 adet kod belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar incelendiğinde, yöneticilerin 12’si denetim görevlilerinin, denetim esnasında mesleki ve etik ilkelere uygun hareket ettiğini, 2’si etmediğini; öğretmenlerin 13’ü denetim görevlilerinin denetim esnasında mesleki ve etik ilkelere uygun hareket ettiğini, 10’u etmediğini belirtmiştir (Tablo 25). Yönetici ve öğretmenlerden bazıları “*Yorumuz (Ö10)*; *yapılan denetimlerde tutumları kontrol ederim (Y14)*” gibi ifadelerde bulunmaları sebebiyle, denetim durumu net bir şekilde belirtilmediğinden belirlenen kodlar altında değerlendirilmemiştir.

Tablo 25

Denetim Görevlilerinin Denetim Esnasında Mesleki ve Etik İlkelerine Uygun Davranıp Davranmadıklarına İlişkin Genel Yorumu ve Önerilere İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	Yönetici/(f)	Öğretmen/(f)	Toplam/(f)
Etik	1-Davranır	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y10, Y13, Y15, Y16, Y17/ (12)	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö20, Ö21, Ö25, Ö34, Ö4, Ö42, Ö45, Ö46, Ö48/ (13)	25
	2-Davranmaz	Y8, Y11/ (2)	Ö18, Ö19, Ö27, Ö28, Ö29, Ö35, Ö37, Ö3, Ö41, Ö47/ (10)	12

Bu konuda davranır görüşü belirtenler; “*Uygun davranılmaktadır (Y2)*”, “*Etik ilkelere uygun davrandıklarını düşünüyorum (Ö40)*”, “*Çoğunlukla uygun davranmaktadır (Y10)*” ve “*Mesleki ve etik ilkelere uyarlar. Etik ilkelere uyulması konusunda yapıcı geri bildirimlerde bulunurlar (Ö2)*” şeklinde ifade etmişlerdir. Davranmaz diyenler ise “*Mesleki ve etik ilkelere genel olarak uymadıklarını düşünüyorum. Müfettişlerin eğitiminin üniversitelerin Eğitim Yönetimi Bilim Dallarında lisansüstü düzeyde verilmesi, eğitimde uygulamalı bir süreç olması, müfettişlerin seçiminde ideolojik ve siyasi değil objektif ölçütlere göre seçim olması gerekir (Ö39)*” ve “*Genel olarak mesleki etik ilkelere uymamaktadırlar (Y8)*” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulgular ışığında yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu görüşlerinin olduğu, müfettiş seçiminde Eğitim Yönetimi alanında yüksek lisans eğitimi alanların tercih edilmesi gibi görüşlere yer verildiği görülmüştür. Bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin mesleki etik ilkelere uyma anlamında yetersiz olduğu yönünde olumsuz görüşlere de bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Eğitim kurumlarının belirlemiş oldukları hedeflere ulaşma durumlarını tespit etmek, uygulamaların sağlıklı bir biçimde yürüyüp yürümediğini kontrol etmek ve gerektiğinde rehberlik edilerek, belirlenen hedeflere ulaşılmasını sağlamak bakımından denetim önemli bir yere sahiptir. Usman (2015) tarafından yapılan araştırmada, düzenli öğretim denetiminin öğretmenlerin performansını ve öğrencilerin akademik başarı düzeylerini anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir. Bu yüzden kurumlarda düzenli denetim gerçekleştirilmesi gereklidir. Kurumlarda denetim süreçleri gerçekleştirilirken dikkat edilmesi gereken önemli unsurlardan birisi denetim sürecinin etik kurallara uygun yürütülmesidir. Günümüzde etik konusuna olan ilginin artma sebepleri mesleki anlamda etik sorunların artması ve bu sorunların farkına varılmasıdır (Koçberber, 2008). Denetim süreçlerinde karşılaşılan etik kurallarla ilgili sorunları

belirlemek, bu sorunların nedenlerini ortaya koymak, denetim süreçlerinin daha nitelikli ve etik kurallara uygun bir biçimde yürütülmesi noktasında yol gösterici olacaktır. Bu nedenle yapılan araştırma kapsamında, denetim uygulamalarının mesleki ve etik ilkelere uygunluğu yönetici ve öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir. Sosyal yaşantıda, değişimin ve ilerlemenin tüm toplum üyeleri için faydalı olabilmesi, sosyal uyum ve güvenin tesis edilmesi bakımından eğitim ve etik kavramlarının birlikte ele alınması (Özmen ve Güngör, 2008) önemlidir.

Yapılan araştırma sonucunda, yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre denetim görevlilerinin; tarafsızlık, eşitlik, dürüstlük, gizlilik ve mesleki özen ilkelerine dikkat ederek hareket ettikleri belirlenmiştir. Şık ve Demirtaş (2022) tarafından yapılan araştırmada ise bu araştırma bulgusunun aksine; okul müdürlerinin denetim sırasında tarafsızlık ilkesine göre hareket etmedikleri ortaya konulmuştur. Denetim sürecinde eşitlik, nesnellik, gizlilik ve dürüstlük uyulması gereken önemli ilkeler arasındadır. Denetimin nesnelligi için tarafsızlık, hakkaniyet, görev bilinci ve titizliğin gerekliliği yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur (Ceylan ve Can, 2019; Özcan, 2020; Şık ve Demirtaş, 2022). Yapılan denetimlerde kanıta dayalı, tarafsız, güvenilir ve sorumluluk duygusuyla hareket edilmesi denetim sürecinin başarılı olmasında önemli bir yere sahiptir. Denetim görevlilerinin vaat ve taahhütte bulunarak, saygınlıktan uzak, ayırım gözeterek yapacakları denetimler eğitim süreçlerini olumsuz bir şekilde etkileyebilir.

Bu araştırmada denetim görevlilerinin; çıkar çatışmasından kaçınma, nezaket ve saygı ilkelerine uyma konusunda ise sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Araştırma sonucu denetim görevlilerince nezaket ve saygı ilkesine uyulmadığını gösterirken, Özcan (2020) tarafından yapılan araştırmada, denetim sırasında destekleyici, yapıcı eleştiri, takdir ve etkili iletişimin öğretmenlerin motivasyonunu artırdığı belirlenmiştir. Başarılı bir denetimin gerçekleştirilebilmesi için deneticinin alana hakim ve etik ilkelere uygun hareket etmesi elzemdir. Ceylan ve Can (2019) tarafından yapılan araştırma sonucunda, öğretmenleri denetleyecek kişilerin çağdaş denetim anlayışına sahip, rehberlik ve danışmanlık konularında uzman kişilerin olması gerektiği ortaya konulmuştur.

Yapılan araştırmada yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun görüşlerine göre, denetim görevlilerinin onur kırıcı, küçük düşürücü ve keyfi davranışlar sergiledikleri, baskıcı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda buldukları konusunda olumsuz görüşlerin olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgusunu destekler nitelikte Kartal vd. (2011) tarafından yapılan araştırmada, denetim görevlilerinin nezaket ve saygı konusunda öğretmenlere yönelik tavırlarında daha dikkatli olmaları gerektiği belirlenmiştir. Shakuna, Mohamad ve Ali (2016) yapmış oldukları araştırmada, eğitim deneticilerinin yalnızca öğretmenlerin kusurlarına odaklanmamasını, bununla bir-

likte öğretmenlerle etkileşime girerek öğretmenlerin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyacak mesleki bilgi ve deneyimlerini artıracak eğitim etkinlikleri düzenlemelerini önermiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve literatür dikkate alındığında, Denetim Görevlilerinin Uycakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik (Resmî Gazete, 2010) içerisinde yer alan “nezaket ve saygı” ilkesinin denetim sürecindeki önemi de ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırmada yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun görüşüne göre denetim görevlilerinin, görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyime sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Farklı araştırmalarda ise bu araştırma bulgusunun aksine; denetim görevlilerinin eğitim-öğretim süreçlerinde meydana gelen yenilik ve değişimler konusunda yetersiz oldukları ve denetimler konusunda yetersizliklerinin bulunduğu belirlenmiştir (Kalkan ve Atmaca, 2022; Kartal vd. 2011; Memduhoğlu, 2012). Deniz ve Erdener (2020) tarafından yapılan araştırma sonuçları, okul müdürlerinin okullarda öğretim denetimini düşük sıklıkta gerçekleştirdikleri yönündedir. Kalkan ve Atmaca (2022) tarafından yapılan araştırmada, müdürlere denetim konusunda uzmanlık bilgisi ve becerisi kazandırmanın denetimi daha nitelikli hale getirebileceği ifade edilmiştir.

Bu araştırmada yönetici ve öğretmenlere göre; denetim görevlilerinin kurum ve kuruluşların yürüttüğü hizmetlerin hukuka ve etik ilkelere uygun olarak yerine getirilmesi, faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesi, kaynakların etkili, tutumlu ve verimli bir şekilde kullanılması, amacına yönelik olarak rehberlik ve eğitici hizmetleri sunulması bakımından uygun hareket ettikleri yönünde ağırlıklı olarak görüşler ortaya konulmuştur. Bu araştırma sonucunu destekler şekilde, Sabancı ve Yücel (2014) tarafından yapılan araştırmada, müfettişlerin, rehberlik ve işbaşıda yetiştirme konusunda etik kurallara uygun davrandıkları belirlenmiştir. Tyagi (2010) ise yapmış olduğu araştırmada, etkili okul temelli öğretim denetiminin sağlanması ve müdürler tarafından öğretmenlerin mesleki gelişimine destek verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Araştırma bulguları ve literatür dikkate alındığında; denetim süreçlerinin okul temelli ve okullarda ihtiyaç hissedilen alanlarda, deneticiler tarafından gerekli eğitim ve yetiştirme hizmeti sağlanarak yapılmasına gereksinim duyulduğunu göstermektedir.

Araştırmada yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğunun görüşüne göre, denetim görevlilerinin denetimlerde mesleki ve etik ilkelere uygun hareket ettikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte bazı denetim görevlilerinin mesleki etik ilkelere uyma anlamında yetersiz olduğu yönünde olumsuz görüşler de bulunmaktadır. Araştırma sonucuna benzer şekilde, Özmen ve Güngör (2008) tarafından, Türkiye’de etik alanında yapılmış çalışmalarda, denetimde etik ilkeler açısından iyi uygulama örneklerinin yanında birtakım sorunların da olduğu belirlenmiştir. Yine elde edilen sonuçlar Sabancı ve Yücel (2014) ile Uğurlu’nun (2010) sonuçları ile de benzerlik göstermektedir.

Bu araştırma sonuçlarından biri de yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, denetim görevlilerinin görevleri sırasında ve görevleri ile ilişkili olarak kendi ve yakınlarının çıkarlarının söz konusu olabileceği denetim faaliyetlerine ve alınacak kararlara katılıp katılmadıkları, görüş bildirip bildirmedikleri konusunda olumsuz görüşlerinin olduğu yönündedir. Bu bulgu Usta ve Özyurt'un (2021) yönetici ve öğretmenlerin denetimin olumsuz taraflarının huzursuzluk, denetçinin etik dışı tutumları ve güvenin azalması gibi hususlara yol açtığı ve Memduhoğlu'nun (2012) okul deneticileri ile yönetici ve öğretmenler arasında iletişim ve güven sorunu olduğu bulguları ile de örtüşmektedir.

Yapılan araştırmada “tarafsızlık ve nesnellik, eşitlik, dürüstlük, gizlilik, yetkinlik ve meslekî özen” gibi temel ilkelere deneticilerin büyük ölçüde uyduğu belirlenmiştir. Bu durum eğitim denetimi görevini yürüten görevlilerin denetim konusundaki bilgi düzeylerinin ve farkındalıklarının yüksek düzeyde olmasından kaynaklanmış olabilir. Araştırmada “çıkar çatışmasından kaçınma, nezaket ve saygı” ilkeleri konusunda katılımcıların çoğunluğu deneticilerle ilgili olumsuz görüşler bildirmiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında deneticilerin denetledikleri bireylere yönelik sergiledikleri tutum ve davranışlar etkili olmuş olabilir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; denetim görevlilerinin özellikle onur kırıcı, küçük düşürücü, baskıcı, hakaret ve tehdit edici tavırlarda bulunmamaları, *çıkar çatışmasından kaçınmaları* etkili rehberlik hizmetlerine katkı sunacaktır. Ayrıca denetim görevlilerine “etkili iletişim” konusunda eğitimler verilebilir. Denetim görevlilerinin etik dışı davranışlarda bulunmalarını engellemek amacıyla “Denetim Görevlilerinin Uyacıkları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik” kapsamında daha hassas davranmaları ve ilgi yönetmelik maddelerini göz önünde bulundurarak denetim sürecini gerçekleştirmeleri önerilmektedir. Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar ve ilgili literatür dikkate alındığında; yöneticilerin gerçekleştirdiği denetim ile müfettişlerin gerçekleştirdiği denetimin süreçlerinin karşılaştırılması ortaya koyacak yeni araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Kalkan ve Atmaca (2022) tarafından yapılan araştırmada okul müdürlerinin denetim konusunda yetersiz oldukları bulgusu ile Deniz ve Erdener (2020) tarafından okul müdürlerinin denetimi düşük sıklıkta gerçekleştirdikleri bulgusu, konuyla ilgili farklı değişkenleri ele alan araştırmalar yapılması gerektiğini işaret etmektedir. Araştırmacıların yönetici ve müfettişlerin denetim süreçlerini farklı değişkenler açısından ele alan araştırmalar yapması önerilmektedir.

Kaynakça

- Aksoy, A. H. (1998). *Eğitim denetiminde etik*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İnönü Üniversitesi.
- Aydın, İ. (2006). *Eğitim ve öğretimde etik*. Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, İ. (2013). *Öğretimde denetim* (4. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, İ. (2016). *Öğretimde denetim*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, M. (2007). *Çağdaş eğitim denetimi*. Hatiboğlu Yayınevi.
- Aydın, M. (2011). *Çağdaş eğitim denetimi* (6. baskı). Hatipoğlu Yayıncılık.
- Beck, L.G, Murphy, J (1994), *Ethics in educational leadership programs: An expanding role*. Corwin Press.
- Ceylan, M. ve Can, S. (2019). Evaluation of teachers' views on school managers' classroom supervision. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 10 (4), 490-510. <https://doi.org/10.17569/tojqi.624748>
- Cirhinlioğlu, Z. (1996). *Meslekler ve sosyoloji*. Gündoğan Yayınları.
- Cornforth, S., and Claiborne, L. B. (2008) When educational supervision meets clinical supervision: what can we learn from the discrepancies? *British Journal of Guidance & Counselling*, 36(2), 155 – 163. <https://doi.org/10.1080/03069880801926426>
- Çetin, R. B. (2020). *Türk eğitim sisteminde denetim alt sisteminin analizi ve bir model önerisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Deniz, Ü. ve Erdener, M. A. (2020). Levels of school administrators exhibiting instructional supervision behaviors: Teachers' perspectives. *Research in Educational Administration and Leadership*, 5(4), 1038-1081. <https://doi.org/10.30828/real/2020.4.3>
- Erdem, A. R., Eroğlu M.G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ders denetiminde eğitim müfettişlerin öğretmene ilişkin tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(I), 13-26. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/114555>
- Eyi, T. F. (2006). *Adana ili ilköğretim müfettişlerinin araştırma görevlerini gerçekleştirmelerine ilişkin görüşleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

- Glanz, J. (1997). The Tao of supervision: Taoist insights into the theory and practice of educational supervision. *Journal of Curriculum and Supervision*, 12(3), 193-211.
- Göl, İ. (2021). Okul yöneticilerinin ders denetim sürecinin incelenmesi. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*, II(II), 59-79. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2097522>
- Gönülaçar, Ş. (2018). Eğitim denetiminde dönüşüm sancısı. *Eğitime Bakış*, 43, 88-97.
- Greene, L. M. (1992). Teacher supervision as professional development: Does it work? *Journal of Curriculum and Supervision*, 7(2), 131-148. <https://5y1.org/download/660fb221a08f7ba9d37123e057c0bea4.pdf>
- Kahraman, N. (2003). İlköğretim müfettişlerinin mesleki etik ilkeleri ve bu etik ilkelere uyma düzeyleri. [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kalkan, İ. ve Atmaca, T. (2022). Öğretmen denetimlerinin öğretmen, okul müdürü ve eğitim müfettişi görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 35-59. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2534494>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Kartal, E. S., Karaköse, T., Özdemir, T. Y., ve Yirci, R. (2011). Öğretmen görüşlerine göre eğitim müfettişlerinin sahip olması gereken mesleki etik ilkeler. *III. Uluslararası katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi*, 22, 24 Haziran, Mersin.
- Kayıkcı, K., Özdemir, İ. ve Özyıldırım, G. (2018). Denetim anlayışı ve uygulamalarındaki değişimler hakkında okul müdürlerinin görüşleri. *İlköğretim Online*, 17(4), 2170-2187. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.506995>
- Kel, M. A. ve Akın, U. (2021). Değişim sürecindeki eğitim denetimi: Müfettişler, okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri. *TEBD*, 19(1), 219-243. <https://doi.org/10.37217/tebd.851827>
- Koçberber, S. (2008). Dünyada ve Türkiye’de denetim etiği. *Sayıştay Dergisi*, 68, 65-89. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713685>
- Marshall, K. (2005). It’s time to rethink teacher supervision and evaluation. *Phi Delta Kappan*, 86(10), 727-735. <https://doi.org/10.1177/003172170508601004>
- MEB. (2014). *İlkokul ortaokul rehberlik ve denetim rehberi*. Rehberlik ve Denetim Başkanlığı. [Online]: <http://rdb.meb.gov.tr/www/yayinlarimiz/icerik/13>.
- MEB. (2016). *Teftiş ve denetimde köklü değişiklik*. <https://www.meb.gov.tr/teftis-ve-denetimde-koklu-degisiklik/haber/12550/tr>.

- MEB. (2022). Millî eğitim bakanlığı eğitim müfettişleri yönetmeliği. Resmî Gazete, sayı: 31765.
- Memduhoğlu, H. B. (2012). The issue of education supervision in Turkey in the views of teachers, administrators, supervisors and lecturers. *Educational sciences: Theory and Practice*, 12(1), 149-156. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ978437.pdf>
- Memişoğlu, S. P. ve Tabak, I. (2021). Maarif müfettişlerin görüşlerine göre eğitim denetiminde yaşanan sorunlar. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 34-61. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2148729>
- Özcan, M. (2020). Teachers' evaluation on school principals' supervision. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 15(2), 303-321. <https://doi.org/10.29329/epasr.2020.251.17>
- Özmen, F. ve Güngör, A. (2008) Eğitim denetiminde etik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15),137-155. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/92326>
- Paris, C., and Gespass, S. (2001). Examining the mismatch between learner-centered teaching and teacher-centered supervision. *Journal of Teacher Education*, 52(5), 398-412. <https://doi.org/10.1177/0022487101052005006>
- Reiman, A. J. and Thies-Sprinthall, L. (1998). *Mentoring and supervision for teacher development*. Longman.
- Resmî Gazete. (2010). Denetim görevlilerinin uyacakları meslekî etik davranış ilkele-ri hakkında yönetmelik. Sayı, 27699.
- Resmî Gazete. (2014). MEB rehberlik ve denetim başkanlığı ile maarif müfettişleri başkanlıkları yönetmeliği (24.05.2014). Sayı, 29009.
- Resmî Gazete. (2016a). MEB rehberlik ve denetim başkanlığı ile maarif müfettiş-likleri başkanlıkları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik (16.03.2016). Sayı, 29655.
- Resmî Gazete. (2016b). MEB rehberlik ve denetim başkanlığı ile maarif müfettişlikleri başkanlıkları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair kanun (09.12.2016). Sayı, 6764.
- Resmî Gazete. (2017). MEB teftiş kurulu yönetmeliği (20.08.2017). Sayı, 30160.
- Resmî Gazete. (2018). Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Ka-rarnamesi (10.07.2018). Sayı, 30474.

- Richards, C. (2001). School inspection: A re-appraisal. *Journal of Philosophy of Education*. 35(4), 655-666. <https://doi.org/10.1111/1467-9752.00251>
- Sabancı, A., ve Yücel, B. U. E. (2014). Öğretmenlerin görüşlerine göre denetmenlerin etik dışı davranma düzeyleri. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1-19. <http://www.e-ijer.com/en/download/article-file/89807>
- Shakuna, S. K., Mohamad, N. and Ali, A. B. (2016). The effect of school administration and educational supervision on teachers teaching performance: Training programs as a mediator variable. *Asian Social Science*, 12(10), 257-272. <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v12n10p257>
- Şık, E. ve Demirtaş, H. (2022). Okul yöneticilerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşleri. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 9(18), 43-64. <https://doi.org/10.29129/inujse.1122329>
- Taşdan, M. (2008). Çağdaş eğitim denetiminde meslektaş yardımlaşması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(1), 69-92. <https://kitaplar.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/46861/1142.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Toprakçı, E., Çakırcı, İ., Bilbay, B., Bağcivan, E. ve Bayraktutan, İ. (2010). Kuram ve uygulamada eğitim denetmenleri meslek etiği. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 14-23. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/161877>
- Tyagi, R. S. (2010) School-based instructional supervision and the effective professional development of teachers. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, (40)1, 111-125. <https://doi.org/10.1080/03057920902909485>
- Uğurlu, Y. T. (2010). Öğretmenlerin eğitim müfettişlerinin etik davranışlarına ilişkin görüşleri. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 66-78. <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/89717>
- Usman, Y. D. (2015). The impact of instructional supervision on academic performance of secondary school students in Nasarawa State, Nigeria. *Journal of Education and Practice*, 6(10), 160-167. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1081647.pdf>
- Usta, M. E. ve Özyurt, D. (2021). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okul denetiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 35-61. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkuefder/issue/63331/874213>